

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

MARAK –työryhmä

Mikä MARAK on?

- MARAK (moniammatillinen riskinarviointikokous) on työskentelymuoto, jolla pyritään auttamaan aikuisia vakavan parisuhdeväkivallan uhreja
- MARAK- työskentelyyn sisältyy:
 1. Asiakkaan kanssa tehtävä riskinarviointi (lomake)
 2. MARAK- työryhmän laatima turvasuunnitelma

MARAK

Tavoitteet

Parantaa
työntekijöiden
välistä
yhteistyötä

Helpottaa
tiedonjakamista

Parantaa uhrin
turvallisuutta

Tunnistaa vakavan
parisuhdeväkivallan
uhrit

Ehkäistä väkivallan
uusiutumista

Helpottaa
avun tarjoamista

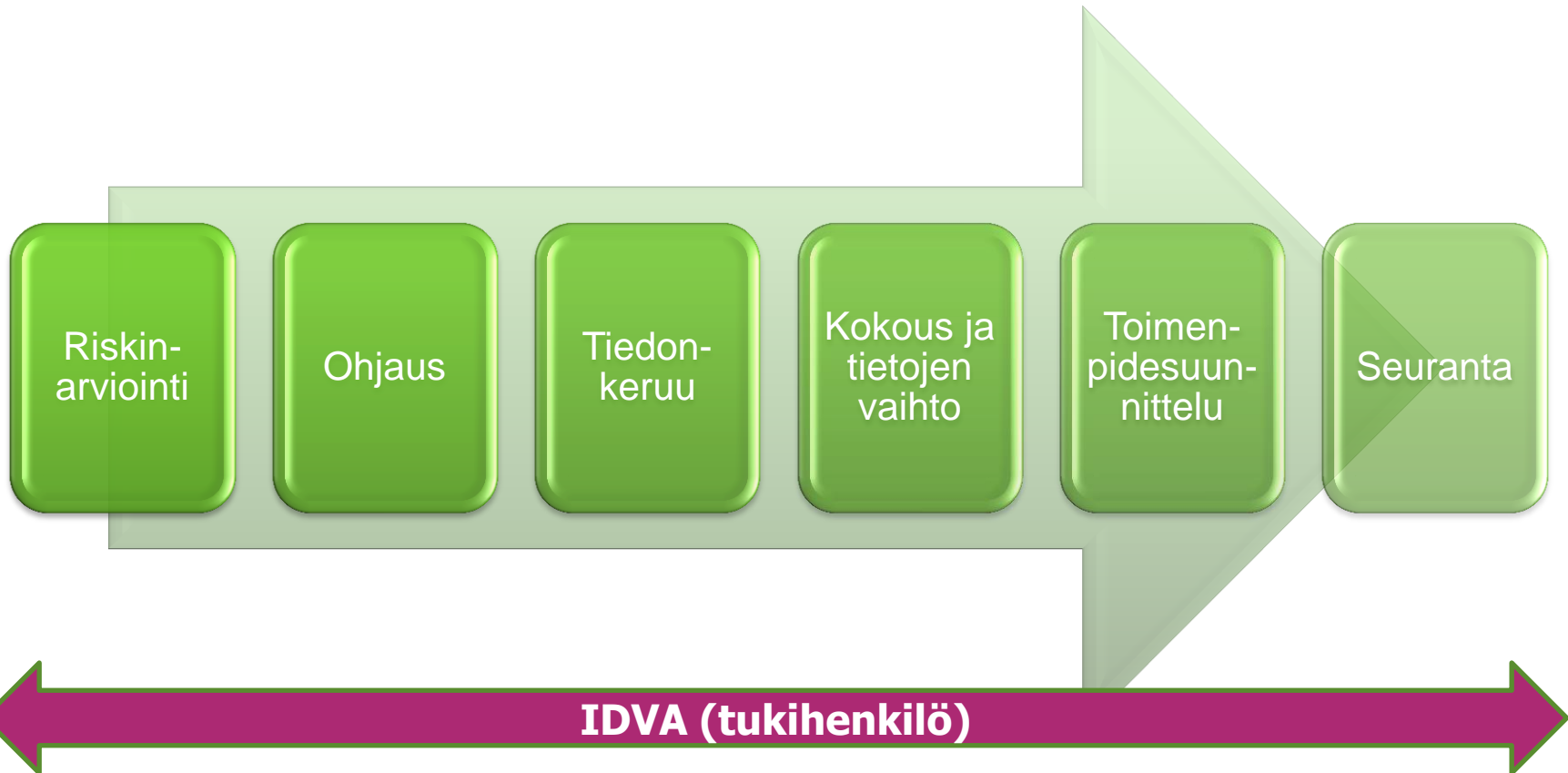
Vähentää väkivallan
seurauksia

Työskentelyn hyödyt

MARAK prosessi

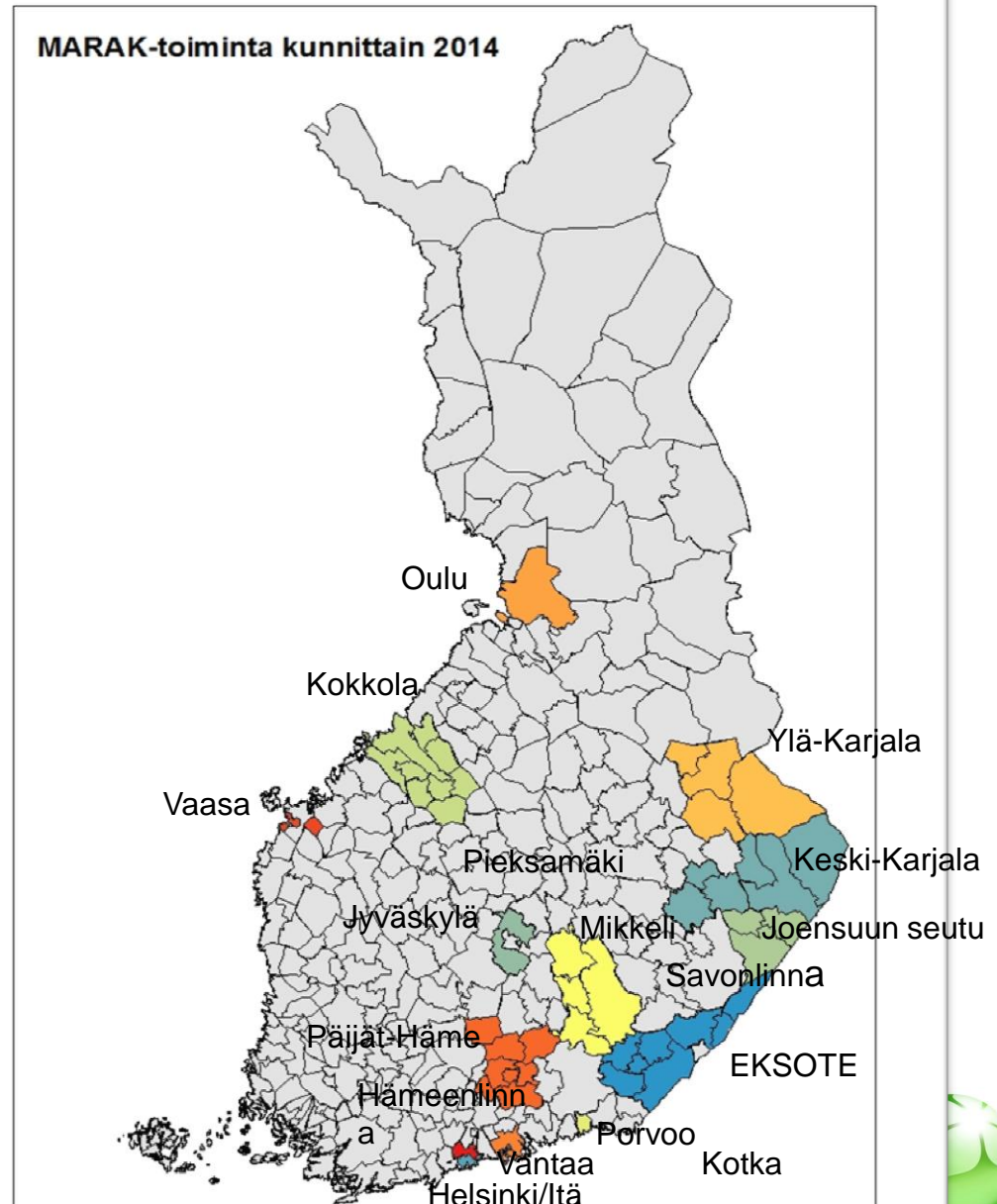

MARAK Suomessa

- Lähtöisin Britanniasta
- Suomessa vuodesta 2010 lähtien
- 17 paikkakuntaa /seutukuntaa
- Laajenemassa: Hki ja Jyväskylä
- Uusia tulossa: Kajaani, Kuopio, Kemi, Turku ja Varkaus
- Keskusteluissa: Rovaniemi, Hyvinkää, Järvenpää, Rauma, Tampere, Salo

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

MARAK-toiminta kunnittain 2014

MARAK:n arviointi Suomessa

1) Työryhmän tehokkuus

- Työmäärä: käsitellyt tapaukset, lähettäjätahot, työryhmän kokoonpano, tahojen osallistuminen kokouksiin
- Aineisto: muistiot, riskinarviointilomakkeet

2) Uhrin turvallisuuden parantaminen

- Yleisimmät riskitekijät ja riskitason keskiarvot
- Poliisille tehdyt ilmoitukset MARAK:ssa käsitellyistä tapauksista
- Oma arvio turvallisuuden parantumisesta
- Aineisto: riskinarviointilomakkeet, poliisin tilastot, uhrien haastattelut

MARAK:iin lähettänyt taho, % (n=249).

Lähettävä taho	Yhteensä	%
Poliisi	66	27
Turvakoti	78	31
Sosiaalityö	48	19
Terveydenhuolto	9	4
Rikosuhripäivystys	24	10
Muu	1	0
Ei tietoa	23	9
Kaikki	249	100

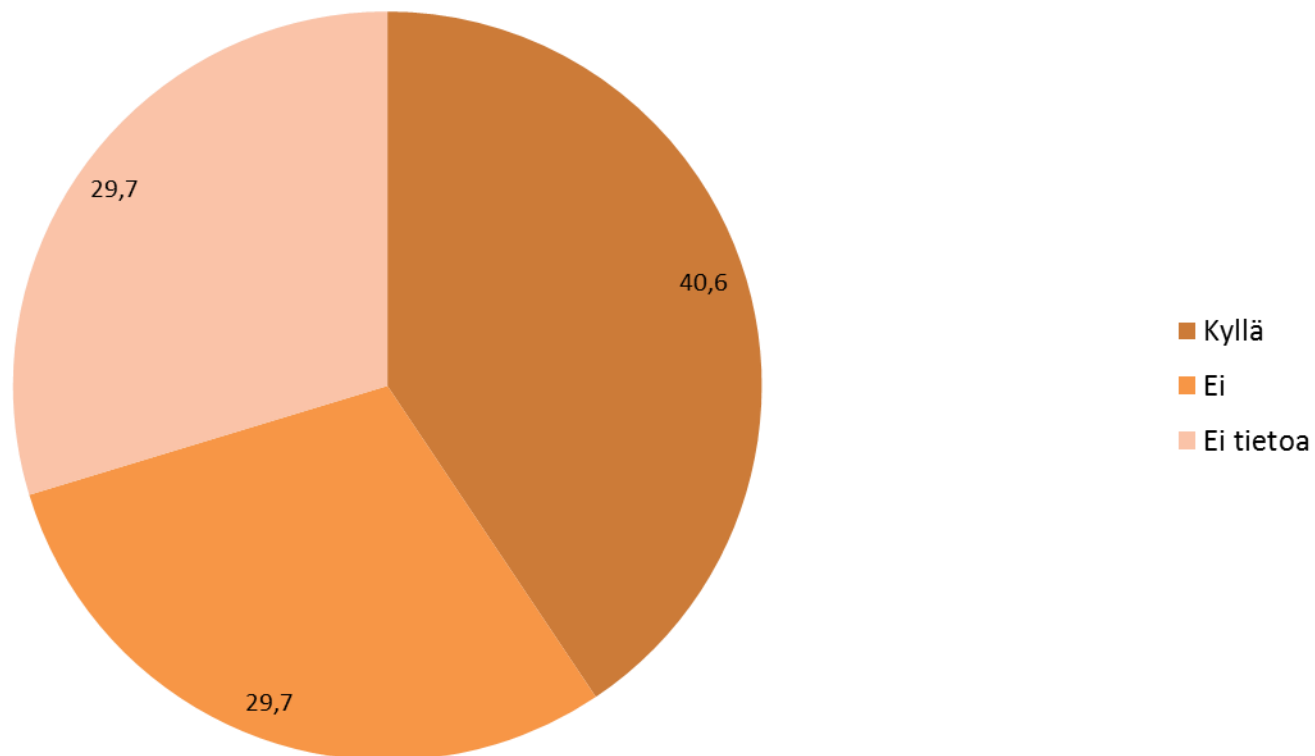

Rikosilmoitukset ennen MARAK:a, 0–6 kk ja 0–12 kk MARAK:n jälkeen

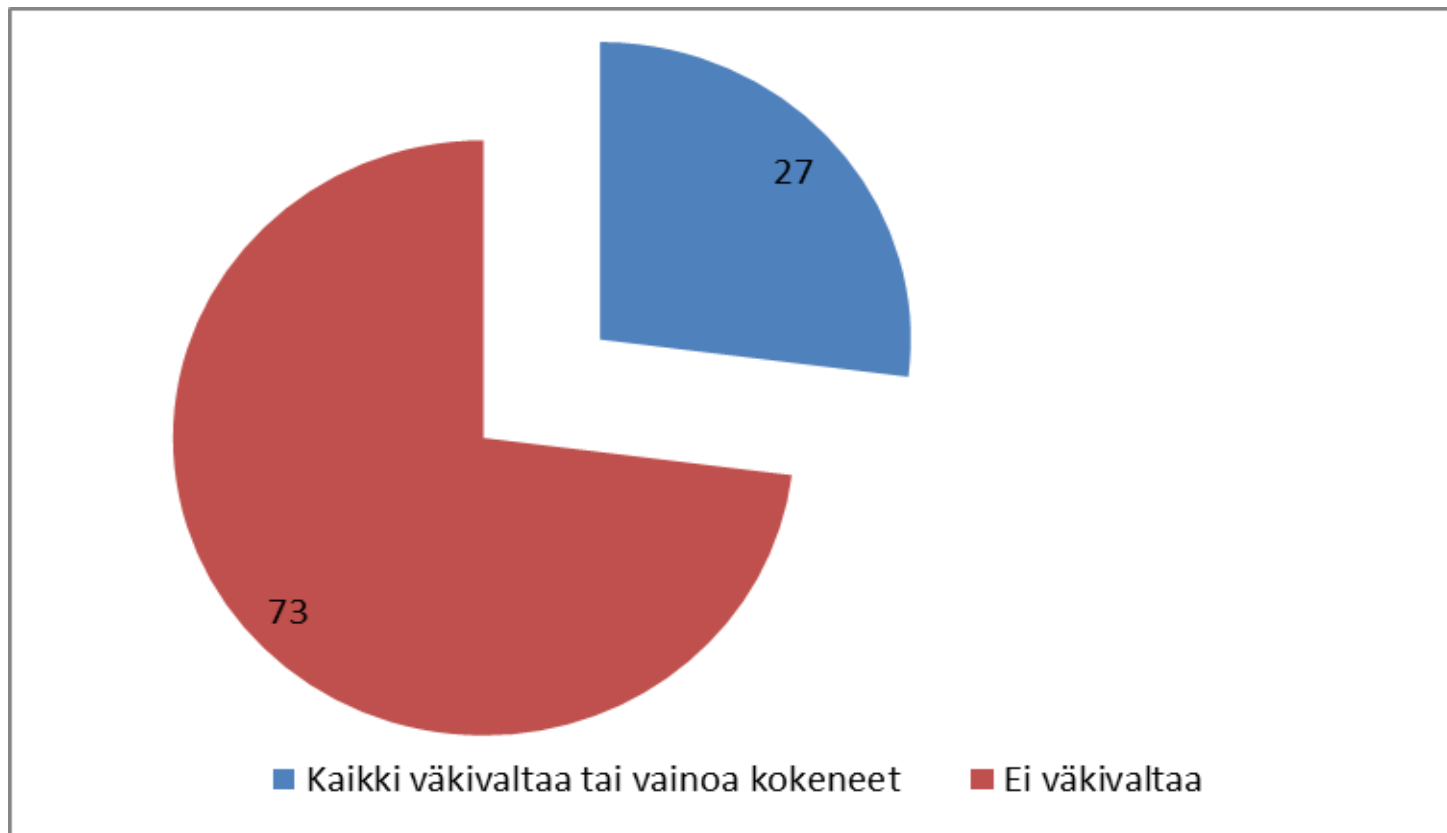
1.10.2010–30.6.2013	n (175)	%
Rikosilmoitus ennen MARAK	105	59
Rikosilmoitus MARAK:n jälkeen 0-6kk	27	15
1.10.2010-30.4.2012	n (81)	%
Rikosilmoitus MARAK:n jälkeen 6- 12 kk	14	17
Rikosilmoitus MARAK:n jälkeen 0-12kk	21	26

Kokenut häirintää ja vainoa, % (n=64)

Väkivallan kokemukset 6 kk MARAK:n jälkeen, % (n=175)

Vaino-lomakkeen taustaa (S-DASH 2009)

- Tutkimus vainosta, vainoajista, itsestä, uhkakokemuksista ja koetusta väkivallasta
- 1 565 vastaajaa + kliininen arvio
- Tutkimuksen perusteella luotiin avainkysymykset
- Tavoite:
 - Löytää varautumistoimenpiteet,
 - Uhan laukeamiseen liittyvät tekijät,
 - Ennustaa vainon kestoja ja eskaloitumista
 - Ennustaa fyysistä väkivaltaa ja vakavaa vainoa
- Poliisien käytössä Englannissa ja Walesissa

Lomakkeen sisältö

1. Oletko erittäin peloissasi?
2. Onko tekijä/tekijät syyllistyneet häirintään aiemmin?
3. Onko (...) hajottanut tai vahingoittanut omaisuuttasi?
4. Vieraileeko (...) kutsumatta kotonasi, työpaikallasi tms. useammin kuin kolme kertaa viikossa?
5. Onko (...) oleskellut kotisi, työpaikkasi tms. lähistöllä?
6. Onko (...) tehnyt fyysisen tai seksuaalisen väkivallan uhkauksia viimeisen häirintätapauksen yhteydessä?
7. Onko (...) häirinnyt jotain kolmatta osapuolta sen jälkeen, kun häirintä on alkanut (perhe, ystävät, työtoverit, naapurit, uudet seurustelu /avo/aviopuolisot tms.)?
8. Käyttikö (...) väkivaltaa ihmisiä kohtaan viimeisimmän häirintätapauksen yhteydessä?
9. Onko (...) käyttänyt muita ihmisiä apunaan häirinnässä?
10. Onko (...) päihteiden (alkoholi/ huumeet jne.) väärinkäyttöä?
11. Onko (...) syyllistynyt aiemmin väkivaltarikokseen?

Milloin lomaketta käytetään?

- Vainon tunnistamiseen ja kuvaamiseen
- Poliisin työkaluna arvioitaessa:
 - lähestymiskiellon tarvetta
 - täyttyykö vaino-rikos
 - vainon uusiutumista
 - vakavan fyysisen hyökkäyksen uhkaa
- Uhrin auttamistyössä arvioitaessa:
 - tukitoimenpiteitä
 - turvalaitteiden tarvetta
 - uhrin voimavaroja

Yleisiä ohjeita vainotilanteisiin (jatk..)

- Kerro vainoajalle selkeästi, että et halua olla hänen kanssaan missään tekemisissä.
- Kiellä häntä ottamasta sinuun millään tavoin yhteyttä. Älä ota yhteyttä vainoajaan.
- Kerro tilanteesta läheisille, työtovereille, lasten kouluun, ym.
- Luota vaistoosi, pelolle on perusteet. Ole tietoinen myös siitä, että joskus pelon tunne katoaa, vaikka sille olisi perusteet.
- Pidä aina mukanasasi puhelinta ja avaimia, harkitse henkilökohtaisen turvahälyttimen hankkimista.

(...jatk.) Yleisiä ohjeita vainotilanteisiin

- Mikäli sinua on kontrolloitu jo parisuhteen aikana, pidä todennäköisenä, että sitä jatketaan eron jälkeen myös digitaalisesti, katso suojautumisohjeet digitaalisesta vainolta tästä linkistä.
- Pidä kirjaa tapahtumista, esim. kirjaa kalenteriin tai käytä tätä lomaketta.
- Hae lähestymiskiello.
- Tee rikosilmoitus vainosta.
- Muuton yhteydessä osoitetiedot kannattaa suojata turvakiellolla.

www.varjohanke.fi

Lapsen turvallisuutta lisääviä tekijöitä:

- Vainotilanteesta tiedottaminen lapsen kannalta tärkeille aikuisille ja tahoille, esim. päivähoito, koulu.
- Lastensuojelutarpeen ja tukitoimien arviointi.
- Lähestymiskiellon tarpeen arviointi.
- Turvallisuutta uhkaavan tiedonsaannin minimointi lapsen ja vainoavan vanhemman yhteydenpidossa. (esim. sosiaalinen media ja digitaaliset seurantalaitteet).
- Lapsen henkisen hyvinvoinnin ja väkivallan uhan / riskien arviointi.
- Ei yhteistapaamisia – eikä yhteishuoltoa.

www.varjohanke.fi

Lopuksi

- Uhri paras arvioimaan oman uhkansa
- Vakavaa fyysistä hyökkäystä ennustavat tilannesidonnaiset tekijät ja havaittu käyttäytyminen (Sheridan & Roberts 2011)
- Riskinarvioinnin lomakkeen ja vaino-lomakkeen suhde ja käyttö
- Jatkotoimenpiteet?

